

UKOME Kararıyla Şehir İçi Yolcu Taşımacılığında Kullanılan Taksi, Minibüs Ve Otobüs Cinsi Taşıtlara Kamera İle Kayıt Cihazı Takılmasının Hak İhlaline Neden Olup Olmayacağı

Bu karar, “terör olayları, adli vakıaların araştırılması, delillere ve faillere hızla ulaşılması suretiyle, hem kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, hem de şoför ve yolcu güvenliğinin sağlanması amacıyla UKOME kararıyla şehir içi yolcu taşımacılığında kullanılan taksi, minibüs ve otobüs cinsi taşıtlara araç içi ses ve görüntü kayıt özelliği bulunan kamera sistemi takılmasının hak ihlaline neden olup olmayacağı” hakkındadır.

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No: 2022/21

Karar No: 2022/22

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ HAKKINDA KARAR

İzmir Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 22/12/2021 tarih ve E:2021/83, K:2021/83 sayılı kararıyla;

..... Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili Av. .... tarafından, İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 18/12/2018 tarih ve E:2018/1912, K:2018/2737 sayılı kararı ile Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 12/12/2018 tarih ve E:2018/1301, K:2018/1416 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenilmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, dava konusu işlemin iptali yolundaki İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştaya gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkimi ..... 'nin açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüldü:

I-AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A- İZMİR BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 5. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2018/1912 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: ..... Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası tarafından, "T" "S" ve "TM" plakalı taşıma hizmeti veren araçlara iç ve dış kamera takılmasının zorunluluk haline getirilmesine dair, ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı Ulaşım Koordinasyon Merkezinin 12/05/2017 tarih ve 2017/3-220 sayılı kararının "T" plakalı taksi sınıfı araçlara ilişkin kısmının iptali istenilmiştir.

Muğla 2. İdare Mahkemesinin 31/05/2018 tarih ve E:2017/989, K:2018/1240 sayılı kararının özeti:

Anayasa'nın, "Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması" başlıklı 13. maddesi ile "Özel Hayatın Gizliliği" başlıklı 20. maddesine yer verildikten sonra, Uyuşmazlığın, şehir içi ulaşımda kamu hizmetine dahil olarak hizmet veren taksilere ses ve görüntü kaydı alabilen kamera yerleştirilmesinin, özel hayatın gizliliğini ihlal eder nitelikte olup olmadığı ve bu minvalde UKOME Kurulunun ulaşıma dair genel düzenleme yetkisi ile bu uygulamayı hayata geçirip geçiremeyeceğine ilişkin olduğu, Dosyanın incelenmesinden, taksilere takılacak olan kameraların ses kaydı da yapabiliyor olmasının şart koşulduğu, UKOME Kurulunun tesis ettiği işlemin gerekçesinin, Emniyet Genel Müdürlüğünün

16/02/2017 tarih ve 35662 sayılı yazısına istinaden 81 il valiliğine, "başta terör olayları olmak üzere meydana gelen adli olayların araştırılması, delillere ve failere ilişkin bilgilere hızla ulaşılması ve nihai olarak suçların aydınlatılması amacıyla, şehir içi yolcu taşımacılığında kullanılan taksi, minibüs ve otobüs cinsi taşıtlarda en az 7 gün süreyle kayıt yapabilen ön dış ve iç kamera ile kayıt cihazının bulundurulması ve aktif halde tutulması amacıyla yerel yönetimlerce UKOME Kurullarından karar alınması" yönünde İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 27/02/2017 tarih ve 5183 sayılı yazısının gösterildiğinin anlaşıldığı,

Şehir içi toplu taşıma ve ulaşım hizmetinin verilmesi yönünde yetkilendirilmiş ve sadece bu anlamda trafik güvenliğini ve dolayısıyla genel güvenliği tehlikeye düşürmemesi yönünde düzenleme yapma sorumluluğu olan idarenin, lisanslarını ve ruhsatlarını vermek üzere yetkili olduğu şehir içi taşıma hizmeti veren araçların, adli olayların ve terör olaylarının araştırılması için uygun ekipmanla donatılmasını sağlamak üzere şartlar koyabilmesi için, bu şartın kamu düzeni ve asayişin tesisi için olumlu olsa dahi, kişilerin hakları ve özgürlüklerinin ihlal edilme tehlikesini barındırmaması gerektiği, eğer kamu düzeni ve asayişin sağlanması birtakım özgürlükler aleyhine olacaksa, bu sınırlamanın da ancak Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenen koşullarla ve ancak kanunla yapılabileceği,

Özel hayat ve kamusal hayat arasındaki sınırın kesin olarak belirlenemeyeceği, kişilerin özel ve mahrem hayatlarının kamusal alana da taşacak şekilde devam ettiği, şehir hayatına katılan kişilerin özel ilişkilerinin toplu alanlarda da süreceği, özel hayatın sadece mahrem alan olarak anlaşılmasının mümkün olmadığı, bu itibarla kişilerin kamusal hayatın içinde hala özel hayatlarının devam ettiği ve hayatın olağan akışına aykırı olmamak kaydıyla kişinin mahreminde olan biten gibi korunması gerektiği, kişiye tercih yapma fırsatı verilmeksizin kapalı bir alanda sesinin ve görüntüsünün sürekli kayıt altına alınmasının ve görüntüsü ve sesiyle suç şüphesi oluşturan bir eylemde bulunup bulunmadığına ilişkin olarak sürekli tehdit altında bırakılmasının ve izlenmesinin ve denetlenmesinin özel hayatı ilgilendirdiği ve kişilerin hareketlerinde sadece kamusal hayatta bulunmanın ötesinde, kendini engelleme yükümlülüğü altına sokacağına açık olduğu,

Bu durumda, taksi araçlarına konulacak ses ve görüntü kaydı alan kamera sistemlerinin, taşıma hizmeti veren ve alan kişilerin özel hayatlarına müdahale içerdiği, bu müdahale suç ve terör olaylarını engellemek ve takip edip araştırmak için olsa da bu müdahalenin ancak Anayasa'nın 13. maddesindeki şartları sağlayacak bir kanun hükmü ile yapılabileceği, UKOME Kurulunun asayiş ve adli olayların araştırılması amacıyla toplu taşıma sistemini dizayn etmek gibi bir yükümlülük ve yetkisinin bulunmadığı, eğer bu

meşru amaca göre olsa dahi düzenleme getirebilmesi için, özel hayata müdahale niteliğini taşıyan düzenlemeyi yapma yetkisinin açıkça davalı idareye ve UKOME Kuruluna verilmiş olması gerektiği, Bakanlık yazısı ile amaç ne olursa olsun böyle bir yetki yaratılmasının mümkün olmadığı, mevcut durumda davalı idarenin yetkilendirilmediği bir konuda temel Anayasal bir hakkı ihlal edecek nitelikteki dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmiştir.

İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 18/12/2018 tarih ve E:2018/1912, K:2018/2737 sayılı kararının özeti:

Muğla 2. İdare Mahkemesinin 31/05/2018 tarih ve E:2017/989, K:2018/1240 sayılı kararının usul ve hukuka uygun olduğu, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar verilmiştir.

B-ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 9. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2018/1301 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: ..... Umum Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odası tarafından, ticari yolcu taşımacılığı yapan araçlara GPS ve kamera sisteminin takılmasına ilişkin ..... Ulaşım Koordinasyon Merkezinin 27/04/2017 tarih ve 2017/15 sayılı kararının iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

Ankara 11. İdare Mahkemesinin 24/05/2018 tarih ve E:2017/1542, K:2018/1141 sayılı kararının özeti:

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 6. maddesine yer verilerek;

Davanın; 2015/09 sayılı UKOME kararı ile, belediye sınırları (ilçeler dahil) içinde ticari yolcu taşımacılığı yapan araçlardan taksi, dolmuş, servis araçlarına elektronik ortamda araç takip sistemi (GPS), dolmuş ve servis araçlarına görüntülü sesli kayıt sisteminin en az otuz günlük veri depolayacak kapasiteye sahip gece görüş imkanı sağlayan en az iki adet (araç içini ve dışını gösteren) kamera sistemlerinin takılması yönünde getirilen düzenlemelere uyulması kaydıyla, ticari tahditli taksilerin tamamına da araç içini ve ön dış kısmını gösterecek, sesli ve gece görüş özelliği olan 30 gün veri depolaması yapabilecek kamera sisteminin 31/12/2017 tarihine kadar takılarak sürekli aktif halde bulundurulması, ayrıca kayıt edilen görüntülerin bağlı bulunduğu esnaf odaları ve belediye denetim birimleri dışında başkaca dışarıdan müdahaleye imkan vermeyecek bir sistem olmasının uygun bulunduğu yönündeki, ... Ulaşım Koordinasyon Merkezinin 27/04/2017 tarih ve 2017/15 sayılı kararının iptali istemiyle açıldığı,Uyuşmazlıkta,

öncelikle UKOME'nin 2012/12 sayılı kararı ile toplu taşıma hizmeti veren özel halk otobüsü ve özel toplu taşıma araçlarına elektronik ortamda araç takip (GPS) ve en az otuz günlük veriyi depolayacak kapasiteye sahip görüntülü kayıt sisteminin takılmasına karar verildiği, dava konusu işleme esas alınan 2015/09 sayılı UKOME kararında da, ticari yolcu taşımacılığı yapan taksi, dolmuş ve servis araçlarına elektronik ortamda araç takip sistemi (GPS), dolmuş ve servis araçlarına görüntülü sesli kayıt yapan kamera sisteminin konulmasına karar verildiği, davalı idareye, ... Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü'nün 30/03/2017 tarih ve 53 sayılı yazısı ekinde gönderilen Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 28/03/2017 tarih ve 544 sayılı yazısı ile; *"Başta terör olayları olmak üzere, meydana gelen adli olayların araştırılması, delillere ve faillerine ilişkin bilgilere hızlı ulaşılması ve nihai olarak suçların aydınlatılabilmesi amacıyla, şehiriçi yolcu taşımacılığında kullanılan taksi, minibüs ve otobüs cinsi taşıtlarda en az yedi (7) gün süreyle kayıt yapabilen ön dış ve iç kamera kayıt cihazının bulundurulması ve aktif halde tutulması amacıyla yerel yönetimlerce Ulaşım Koordinasyon Merkezlerinden/İl Trafik komisyonlarından ivedilikle karar alınarak, gerekli düzenlemelerin yapılması"* istemi üzerine, ticari tahditli taksilerin tamamında da araç içini ve ön dış kısmını gösterecek gece görüş özelliği olan 30 gün veri depolaması yapabilecek kamera sisteminin 31/12/2017 tarihine kadar takılması yönünde 2017/15 sayılı UKOME Kararının alındığı, söz konusu kararın sonucu olarak ticari tahditli taksilerin tamamına iç ve dış kamera takılmasının özel hayatın gizliliğini ihlal edip etmeyeceği hususunun tartışma konusu olduğu, ticari taksinin özel toplu taşıma aracına göre daha az sayıda yolcu taşımalarının kamusal alan kapsamında olduğu gerçeğini değiştirmedeği, söz konusu kararın, trafik güvenliği ile birlikte şöföre de meslek ve can güvenliği sağladığı, adli ya da terör olayının araştırılması, hızlıca çözüme kavuşturulması amacıyla uygulanacağına açık olduğu hususları göz önünde bulundurulduğunda özel hayatın gizliliğini ihlal edeceğinden söz edilemeyeceği, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 12/12/2018 tarih ve E:2018/1301, K:2018/1416 sayılı kararının özeti:

Ankara 11. İdare Mahkemesinin, 24/05/2018 tarih ve E:2017/1542, K:2018/1141 sayılı kararının usul ve hukuka uygun olduğu, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar verilmiştir.

II-İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından 81 İl Valiliğine gönderilen

27/02/2017 tarih ve 5183 sayılı yazı ile; başta terör olayları olmak üzere meydana gelen adli olayların araştırılması, delillere ve faillere ilişkin bilgilere hızla ulaşılması ve nihai olarak suçların aydınlatılması amacıyla, şehir içi yolcu taşımacılığında kullanılan taksi, minibüs ve otobüs cinsi taşıtlarda en az 7 gün süreyle kayıt yapabilen ön dış ve iç kamera ile kayıt cihazının bulundurulması ve aktif halde tutulması amacıyla yerel yönetimlerce Ulaşım Koordinasyon Merkezleri ve İl Trafik Komisyonlarından ivedilikle karar alınması ve gerekli düzenlemelerin yapılması istenilmiş, bunun üzerine UKOME ve/veya İl Trafik Komisyonların tarafından bahse konu yazı doğrultusunda kararlar alınmıştır.

Bu kapsamda, Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odaları tarafından, ... ve ..... Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Koordinasyon Merkezlerince alınan, büyükşehir belediye sınırları içinde ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapılan taksi, minübüs ve otobüs türü araçlara, ses ve görüntü kaydedebilen iç ve dış kamera sistemi takılmasına ilişkin kararların, taksi sınıfı araçlara ilişkin kısmının iptali istemiyle açılan davalarda, idari yargı yerlerince farklı kararlar verilmesi nedeniyle benzer olaylar arasında aykırılığın oluştuğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT :

1- Anayasa

II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması

Madde 13 - (Değişik: 3/10/2001-4709/2 md.)

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

A. Özel hayatın gizliliği

Madde 20 - Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. **(Mülga üçüncü cümle: 3/10/2001-4709/5 md.)**

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/5 md.) Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin

üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/2 md.) Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.

2- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Madde 8

Özel ve aile hayatına saygı hakkı

Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.

3- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme

Madde 17

Mahremiyet hakkı

Hiç kimsenin özel ve aile yaşamına, konutuna veya haberleşmesine keyfi veya hukuka aykırı olarak müdahale edilemez; onuru veya itibarı hukuka aykırı saldırılara maruz bırakılamaz. Herkes bu tür saldırılara veya müdahalelere karşı hukuk tarafından korunma hakkına sahiptir.

4- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları

Madde 7- Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek.

Ulaşım hizmetleri

Madde 9- (Değişik birinci fıkrâ: 12/11/2012-6360/8 md.) Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır. Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer. Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır. Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan

yönetmelikle belirlenir. Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

5- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu İl ve İlçe trafik komisyonları:

Madde 12 - (Değişik: 17/10/1996-4199/7 md.)

İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının kuruluşu ile görev ve yetkileri:

b) Görev ve yetkiler:

1. İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak,

2. Trafiğin düzenli bir şekilde akımını sağlamak bakımından alt yapı hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, trafik ile ilgili sorunları çözümlenmek, bütün ülkeyi ilgilendiren Trafik Güvenliği Yüksek Kurulunun müdahalesini gerektiren hususları İçişleri Bakanlığına iletmek.

3. Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,

4. Gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü kişilere işletilmesi için izin vermek,

5. Bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yapmak.

6- Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; büyükşehir belediyesi bünyesinde kurulan Alt Yapı Koordinasyon Merkezi ile Ulaşım Koordinasyon Merkezinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Bağlayıcılık

Madde 6 - (1) Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından

alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

Görev ve yetkileri

Madde 18 - (1) UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve toplu taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulatma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdurma ve işletme hak ve yetkilerini haizdir. Bu amaçla;

Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili kılındığı durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakla, Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde nazım plan çerçevesinde, arazi kullanım ve ulaşım planlama çalışmalarısıyla büyükşehir ulaşım planını yapmak, yaptırmak, uygulamak ve uygulatmak için gereken karar ve tedbirleri almakla, Trafiğin düzenli bir şekilde akımını sağlamak bakımından alt yapı hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, trafikle ilgili sorunları çözümlenmek, trafikle ilgili olarak ülkeyi ilgilendiren veya mevzuat değişikliği gerektiren hususları İçişleri **(Ek ibare: RG-23/5/2019-30782)** ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına iletmekle,

ç) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde **(Değişik ibare:RG-25/4/2014-28982)** engelliler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamakla,

Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle,

Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici

karar almak ve görüş oluşturmakla,

İlçe (Ek ibare:RG-25/4/2014-28982) belediyelerince (Mülga ibare:RG-25/4/2014- 28982) (...) düzenlenen yol ve kavşaklar ile büyükşehir belediyesince yapılan sinyalizasyon sistemlerinde aksaklık tespit edildiği takdirde uyarıda bulunmak ve düzeltilmesini sağlamakla,Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde kalan karayollarının bir kısmının veya tamamının yoldan faydalananların bir kısmına veya tamamına kapatılmasına, park edilecek yerler ile zaman ve süresinin ve araçların geliş ve gidiş yollarının ve yollara konulacak trafik işaretlerinin yerlerinin belirlenmesine karar vermekle,

ğ) Büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun belirlediği sınırlar içinde araçların kullanacağı şeritleri ve yol kullanım esaslarını tespit etmek ve gerekli yasakları koymak, gerekli hal ve yerlerde en çok ve en az hız limitlerini belirlemekle, görevli ve yetkilidir.

7- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C- (Ek: 18/6/2014-6545/6 md.)

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

5. (Değişik:17/10/2019-7188/7 md.) Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İncelemeye konu başvuruda giderilmesi istenen aykırılık; büyükşehir belediye sınırları içinde ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapılan taksitürü araçlara, ses ve görüntü

kaydedebilen iç ve dış kamera sistemi takılmasına ilişkin ulaşım koordinasyon merkezleri kararlarının, özel hayatın gizliliğine müdahale niteliğinde olup olmadığı ve ulaştırma koordinasyon merkezlerinin bu konudaki düzenlemeleri yapma hususunda yasal olarak yetkili olup olmadıklarına ilişkindir.

Hak ihlaline neden olduğu ileri sürülen kamera sisteminin, ses kayıt özelliği yanında hem aracın içini hem de aracın ön dış (yol) kısmını kayıt altına alacak iki adet kameradan oluşacağı kurala bağlanmış ise de, gerek davacı iddiaları gerekse aykırılığın giderilmesi istemine konu yargı kararlarının gerekçeleri incelendiğinde, bahse konu kamera sisteminin aracın ön dış (yol) kısmını kayıt altına alma özelliğinin tartışma dışı tutulduğu, sistemin araç içi ses ve görüntü kayıt özelliği üzerinde durularak ve uyuşmazlıkların bu kapsamla sınırlı olarak çözüme kavuşturulduğu görülmüştür.

Bu bakımdan; giderilmesi istenen aykırılığın, bahse konu kamera sisteminin, araç içi ses ve görüntü kayıt özelliğinin hak ihlaline neden olup olmayacağı ve bu yoldaki düzenlemelerin UKOME kararları ile yapılıp yapılamayacağı noktasında toplandığı anlaşıldığından, istemin yukarıda belirtilen hususlarla sınırlı olarak incelenmesine karar verilmiştir.

1-Ulaşım Koordinasyon Merkezlerinin yetkisi ve müdahalenin kanuni dayanağının bulunup bulunmadığı yönünden;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinde, toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak görevi büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmış; 9. maddesinde ise bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini planlama ve koordinasyonu sağlama yetkileri ile büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde il trafik komisyonuna ait yetkilerin ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12. maddesinde, il sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, bu kapsamda belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtlarının çalışma şekil ve şartlarını belirlemek, il trafik komisyonlarının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Mezkur düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde; büyükşehir belediyesi ulaşım koordinasyon merkezlerinin, büyükşehir belediyesi sınırları içinde trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, bu kapsamda belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtlarının çalışma şekil ve şartlarını belirlemek görev ve yetkisini haiz bulunduğu kuşkusuzdur.

Her ne kadar kamu düzeni ve güvenliği ile asayişin sağlanması ve suçun önlenmesine ilişkin tedbirlerin alınmasına ilişkin görevler, merkezi idareye bağlı kolluk birimlerince yerine getirilmekte ise de; bu durum, yerel yönetimlerin mevzuatla kendilerine tanınan görev ve yetkilerini bütüncül bir yaklaşımla ve genel kolluk birimleriyle koordine içinde kullanmalarına, bu kapsamda bir yandan kamu düzeni ve güvenliğinin tesisi amacıyla alınan tedbirlerin etkinliğine olumlu yönde katkı sağlayacak, diğer yandan da bireylerin güvenli bir kentte yaşama hakkını kullanmalarına imkan tanıyacak kararlar almalarına engel teşkil etmemektedir.

Günümüzde, ülke nüfusunun büyük bir kısmının şehir merkezlerinde hayatını devam ettirdiği dikkate alındığında, şehir güvenliğinin sağlanması hususu, toplum hayatının huzur ve güven içinde devamı için hayati bir önem kazanmıştır. Bu husus, ülke gündeminde sıkça yer bulan pek çok terör olayı ve adli vakıalar ile önemini korumaya devam etmektedir.

Bu pencereden bakıldığında, büyükşehir belediyelerine 5216 ve 2918 sayılı Kanun'lar ile verilen trafik düzeni ve güvenliğinin sağlanması hususundaki görev ve sorumluklar, kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması konusunda, gerek kolluk birimlerine gerekse idarenin bütünlüğü ilkesi kapsamında tüm kamu otoritelerine yüklenen görev ve sorumluluktan ayrı ve bağımsız düşünülemeyecektir.

Bu bağlamda; 5216 ve 2918 sayılı Kanun'ların yukarıda metnine yer verilen hükümleri uyarınca, gerek suçun önlenmesi gerekse başta terör olayları olmak üzere, meydana gelen adli olayların araştırılması, delillere ve faillere hızla ulaşılarak suçların aydınlatılması hususunda oldukça önemli faydalar sağlayan ve sağlayacak olan, toplu taşıma araçlarına (ticari taksi türü araçlar dahil) kamera sistemi takılması yolundaki düzenlemelerin yapılması hususunda, ulaşım koordinasyon merkezlerine gerekli düzenlemeleri yapma yetkisinin verildiği, bu yönüyle, uyuşmazlık konusu olayda, Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen kanunilik şartının sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

2- UKOME kararlarının hak ihlaline neden olup olmadığı yönünden;

Bu kısımda, ticari taksi türü toplu ulaşım araçlarına, araç içi ses ve görüntü kayıt özelliği bulunan kamera sistemi takılmasının, özel hayatın gizliliğine müdahale teşkil edip etmeyeceği hususu tartışılacaktır.

Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin yukarıda yer verilen hükümlerinde, özel hayata saygı hakkı temel hak ve özgürlük kategorisinde kabul edilmekte ve bu kapsamda korunmaktadır.

Bu bağlamda, herkesin özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Dolayısıyla, gerek diğer bireylerin gerekse de devletin kişilerin özel hayatı kapsamında bulunan unsurlara müdahalesi, anılan hakkın ihlali anlamına gelebilmektedir. Ancak, özel hayata saygı duyulması hakkının ihlalinden söz edilebilmesi için, müdahalenin özel hayatın gizliliği kapsamında korunan bir unsura yönelmesi gerektiği de açıktır. Başka bir anlatımla, devlet veya diğer kişilerce gerçekleştirilen müdahalenin özel hayatın gizliliği kapsamında korunan unsurlara yönelmediği hallerde, herhangi bir hak sınırlandırmasından söz edilmesi mümkün olmayacaktır. Bu kapsamda, özel hayatın gizliliğinin ihlalinden bahsedebilmek için, müdahalenin kamusal alanda vuku bulup bulmadığı önemli bir kriter teşkil etmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında da ifade edildiği üzere, müdahalenin kamusal alanda vuku bulduğu hallerde dahi, bir kimsenin kamusal alanda **"özel hayatın gizliliğine makul saygı beklentisi"** söz konusu ise, özel hayatın gizliliğinin ihlalinden söz etmek mümkündür. (AİHM, Alpha Doryforiki Tileoraisi Anonymi Etairia/Yunanistan, Başvuru No: 72562/10, 22/02/2018, Paragraf No: 64; AİHM, Lopez Ribalda/İspanya, Başvuru No: 1874/13 ve 8567/13, 17/10/2019, Paragraf No: 89) Bununla birlikte, bu beklentiden söz edilemediği durumlarda, kamusal alandaki müdahalelerin özel hayatın gizliliğini sınırlandırdığı kabul edilmemelidir.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi, yukarıda atıfta bulunulan Lopez Ribalda/İspanya kararında, kamusal alanda özel hayatın gizliliğine makul saygı beklentisi kriteri doğrultusunda yaptığı değerlendirme neticesinde, işyeri sahibince hırsızlık şüphesinin aydınlatılması amacıyla süpermarketteki kasa bölgesinin gizli kamera kaydı ile izlenmesini, market çalışanları bakımından özel hayatın gizliliğinin ihlali olarak görmemiştir.

Büyük Daire, mezkur kararında, market çalışanlarının özel hayatının korunması hakkı ile işverenin mülkiyet hakkının korunması ve şirketinin sorunsuz çalışmasını sağlama imkânı arasında bir orantılılık değerlendirmesi yapmıştır. Bu bağlamda, bir kısmı "çalışanlar

önceden bilgilendirilmeksizin" alınan uyuşmazlığa konu video kaydının, süpermarketteki ekonomik kayıplardan dolayı ortaya çıkan hırsızlık şüphesinin aydınlatılması sebebiyle "meşru amaç doğrultusunda" alındığının yerel mahkemelerce gerekçeli bir şekilde ortaya koyulduğuna, aynı şekilde yerel mahkemelerin başvuranların mahremiyetine yapılan müdahalenin boyutunu gözeterek alınan tedbirlerin izlenen alanlar ve personel açısından sınırlı olduğu ve zaman bakımından hırsızlık şüphesini doğrulamak için gerekli olan süre sınırının aşılmadığı hususlarını tespit ettiğine vurgu yapan Büyük Daire, "meslektaşların görebildiği veya erişebildiği yerlerde" bir çalışanın mahremiyetinin korunması bakımından makul beklentisinin düşük olduğunu, video kayıtlarının sadece süpermarket müdürü, şirketin yasal temsilcisi ve sendika temsilcisi tarafından izlendiğini ifade ederek, başvuranların mahremiyetine yapılan müdahalenin orantılı olduğu görüşünü kabul etmiş ve başvuranların özel hayatlarının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Diğer taraftan, Büyük Daire, çalışanların mahremiyetinin korunması bakımından makul beklenti içinde olması bağlamında video kayıt tedbirinin orantılılığını değerlendirirken, izlemenin gerçekleştirildiği ortamları, bu ortamların niteliğine göre farklı bir şekilde ele almış, çalışanların mahremiyetinin korunması bakımından makul beklentinin, tuvaletler veya giyinme odası gibi ortamın doğası gereği özel olan yerlerde çok yüksek olduğu, hatta bu alanlarda kayıt altına almanın tamamen yasaklanması gerektiği, çalışanların ofisleri gibi kapalı alanlarda da bu beklentinin çok yüksek kaldığı, bununla birlikte, diğer çalışanların görebildiği veya erişebildiği alanlarda veya genel olarak kamuya açık alanlarda makul beklentinin daha düşük olacağını vurgulamıştır. (AIHM, Lopez Ribalda/İspanya, Paragraf No: 123, 124 ve 125)

Bu anlatımlar doğrultusunda, somut uyuşmazlığın çözümü için, her şeyden önce kamera sisteminin kurulduğu ticari taksi türü araçların, bu aracı kullanan şoför ve yolcular bakımından özel hayat alanında kalıp kalmadığının belirlenmesi, başka bir ifadeyle kamusal alana dahil olup olmadığının açıklığa kavuşturulması, devamında ise araç şoförü ve yolcular için bu alanlarda özel hayatın gizliliğine makul saygı beklentisinden söz edilip edilemeyeceğinin tartışılması gerekmektedir.

Davaya konu kamera sisteminin kurulduğu ticari taksi türü araçlar, kamuya açık alanlarda, belirli bir ücret karşılığında, yolcuların bir yerden başka bir yere taşındığı ulaşım vasıtalarıdır. Bu yönüyle ticari taksiler, gelir elde etmek üzere ticari faaliyet yürüten şoför açısından, isteyen ve ücretini ödeyen herkesin kullanımına açık, taşınan yolcuların sürekli değiştiği bir iş yeri; yolcular açısından ise, içerisinde geçici bir süre ile yolculuk yapılan ulaşım vasıtalarıdır. Buna göre söz konusu araçların iç kısmının, "**kamuya açık**" alan olduğunda tereddüt bulunmamaktadır. Diğer toplu ulaşım araçlarına göre daha az sayıda yolcu taşıma kapasitesine sahip olmaları, bu araçların

toplu ulaşım aracı olmadıkları, araçların içinin ise özel hayat alanına dahil olduğu sonucunu doğurmayacaktır.

Bu açıklamalar ışığında; ticari taksi türü araçlarda vuku bulan müdahalelerde, gerek şoför gerekse yolcular açısından, özel hayatın gizliliğine makul saygı beklentisinin yüksek olduğundan bahsetmeye olanak bulunmamaktadır.

Öte yandan; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yukarıda değinilen kararında ortaya konulan temel yaklaşım doğrultusunda ticari taksi türü araçlarda özel hayatın gizliliğine makul saygı beklentisi irdelenirken, kamera sistemi kurulması yolundaki tedbirin, meşru bir amaca dayanıp dayanmadığı hususu da ayrıca önem arz etmektedir.

Aykırılığın giderilmesine konu yargı kararları ve dava dosyalarında yer alan bilgi ve belgeler incelendiğinde; kamu düzeni ve güvenliğinin tesisi ile devamından sorumlu bir kamu otoritesince (İçişleri Bakanlığı) 81 İl Valiliğine gönderilen yazı ile, başta terör olayları olmak üzere, meydana gelen adli olayların araştırılması, delillere ve failere hızla ulaşılarak suçların aydınlatılması amacıyla, şehir içi yolcu taşımacılığında kullanılan taksi, minibüs ve otobüs cinsi taşıtlarda en az 7 gün süreyle kayıt yapabilen ön dış ve iç kamera ile kayıt cihazının bulundurulması ve aktif halde tutulması amacıyla, yerel yönetimlerce UKOME ve İl Trafik Komisyonlarınca karar alınması ve gerekli düzenlemelerin yapılması istenilmiş, bunun üzerine aykırılığın giderilmesine konu UKOME kararları alınmıştır.

Başta terör olayları olmak üzere, işlenen tüm suçların objesini, toplum ve/veya bireyler oluşturmakta ve genellikle suç mağdurunun başta yaşam hakkı, mülkiyet hakkı, kişi hürriyeti ve güvenliği gibi Anayasa ve uluslararası sözleşmeler ile güvence altına alınan pek çok temel hak ve özgürlüğü tehdit ve/veya ihlal edilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında, davalı idarelerce ticari taksi türü araçlara kamera sistemi takılmasını zorunlu kılan UKOME kararları ile, başta terör olayları olmak üzere meydana gelen adli vakıaların araştırılması, delillere ve failere hızla ulaşılması suretiyle, hem kamu düzeni ve güvenliğinin korunması, hem de şoför ve yolcu güvenliğinin sağlanmasının amaçlandığı, bu yönüyle, söz konusu UKOME kararlarının meşru bir amaca dayanma koşulunu sağladığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; kamusal alan niteliğini haiz bulunduğu kuşkusuz olan, ticari taksi türü araçların iç kısmının ses ve görüntü kaydı yapabilen kamera sistemi ile izlenmesinin, gerek şoför gerekse yolcu bakımından özel hayatın gizliliğini ihlal ettiğinden söz edilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

III-SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle; bölge idare mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda yer alan gerekçe ile davanın reddi doğrultusunda giderilmesine, 25/05/2022 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

X- Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması" başlıklı 13. maddesinde, temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı hükmüne yer verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Ulaşım hizmetleri" başlıklı 9. maddesinin 2. fıkrasında; bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dâhilinde il trafik komisyonu yetkilerinin ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılacağı düzenlenmiş, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12. maddesinde ise; il sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, bu kapsamda belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtlarının çalışma şekil ve şartlarını belirlemek, il trafik komisyonlarının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Gerek ulaşım koordinasyon merkezlerinin yetkilerinin sayma usulü ile belirlendiği 5216 sayılı Kanununun 9. maddesi gerekse bu madde ile atıfta bulunulan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12. maddesinde; UKOME'ye başta terör olayları olmak üzere adli olayların araştırılması, delillere ve faille ilgili bilgilere hızla ulaşılarak suçların aydınlatılması amacıyla toplu taşıma sistemine ilişkin karar alma hususunda herhangi bir yetki verilmediği, bu yönüyle özel hayatın gizliliğine müdahale niteliği taşıyan uyuşmazlık konusu kararların, kanuni dayanağının bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca yalnızca kanunla ya da kanunun açıkça verdiği bir yetkiye dayanılarak düzenlenebilecek bir konunun, UKOME kararı ile düzenlenmesinde hukuki isabet bulunmadığı açık olduğundan, bölge idare mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda yer alan gerekçe ile dava konusu işlemlerin iptali doğrultusunda giderilmesine karar verilmesi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

KARŞI OY

XX- Aykırılığın giderilmesine konu uyumsuzluk, belediye sınırları içinde ticari amaçlı yolcu taşımacılığı yapılan taksi türü araçlara, ses ve görüntü kaydedebilen kamera sistemi takılmasına ilişkin UKOME kararlarının, özel hayatın gizliliğine müdahale niteliğinde olup olmadığına ilişkindir.

Anayasa'nın 13. maddesinde; *"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."* hükmüne; 20.maddesinde ise; *"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."* hükmüne yer verilmiştir.

5216 sayılı Kanun uyarınca, şehir içi toplu taşıma ve ulaşım hizmetinin verilmesi yönünde yetkilendirilmiş ve sadece bu anlamda trafik güvenliğini ve dolayısıyla genel güvenliği tehlikeye düşürmemesi yönünde düzenleme yapma sorumluluğu olan idarenin, lisanslarını ve ruhsatlarını vermek üzere yetkili olduğu şehir içi taşıma hizmeti veren araçların adli olayların ve terör olaylarının araştırılması için uygun ekipmanla donatılmasını sağlamak üzere şartlar koyabilmesi için, bu şart kamu düzeni ve asayişin tesisi için olumlu olsa dahi, kişilerin hakları ve özgürlüklerinin ihlal edilme tehlikesini barındırmaması gerektiği, eğer kamu düzeni ve asayişin sağlanması birtakım özgürlükler aleyhine olacaksa bu sınırlamanın da ancak yukarıda hükmü verildiği üzere Anayasanın 13.maddesindeki şartlar ve koşullarla ve ancak kanunla yapılabileceği açıktır.

Özel hayat ve kamusal hayat arasındaki sınırın kesin bir sınırla belirlenemeyeceği, kişilerin özel ve mahrem hayatlarının kamusal alana da taşacak şekilde devam ettiği,

şehir hayatına katılan kişilerin özel ilişkilerinin toplu alanlarda da süreceği, özel hayatın sadece mahrem alan olarak anlaşılmasının mümkün olmadığı, bu itibarla kişilerin kamusal hayatın içinde hala özel hayatlarının devam ettiği ve hayatın olağan akışına aykırı olmamak kaydıyla kişinin mahreminde olan biten gibi korunması gerektiği, kişiye tercih yapma fırsatı verilmeksizin kapalı bir alanda sesinin ve görüntüsünün sürekli kayıt altına alınmasının ve görüntüsü ve sesiyle suç şüphesi oluşturan bir eylemde bulunup bulunmadığına ilişkin olarak sürekli tehdit altında bırakılmasının ve izlenmesinin ve denetlenmesinin özel hayatı ilgilendirdiği ve kişilerin hareketlerinde sadece kamusal hayatta bulunmanın ötesinde kendini engelleme yükümlülüğü altına sokacağı açıktır.

Bu durumda, ticari taksi türü araçlara konulacak ses ve görüntü kaydı alabilen kamera sistemlerinin, taşıma hizmeti veren ve alan kişilerin özel hayatlarına müdahale içerdiği, bu müdahale suç ve terör olaylarını engellemek ve takip edip araştırmak için olsa da bu müdahalenin ancak Anayasanın 13. maddesindeki şartları sağlayacak bir Kanun hükmü ile yapılabileceği, UKOME 'nin asayişin ve adli olayların araştırılması üzere toplu taşıma sistemi dizayn etmek gibi bir yükümlülüğü ve yetkisinin bulunmadığı, eğer bu meşru amaca göre olsa dahi düzenleme getirebilmesi için ise özel hayata müdahale niteliğini taşıyan düzenlemeyi yapma yetkisinin açıkça davalı idareye ve UKOME'ye verilmiş olması gerektiği, Bakanlık yazısı ile amaç ne olursa olsun böyle bir yetki yaratılmasının mümkün olmadığı sonucuna varıldığından, mevcut durumda davalı idarenin yetkilendirilmediği bir konuda Anayasal bir temel hakkı ihlal edecek şekilde düzenleme yapılmasına ilişkin işlemde hukuka ve mevzuata uyarlık bulunmamaktadır.

Bu durumda, bölge idare mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, dava konusu işlemlerin iptali doğrultusunda giderilmesine karar verilmesi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA